

Vrouwelijke rechter soms alleen jaloers op donkere stem mannelijke collega

Deze dames hakken graag knopen door

Gepubliceerd in Haarlems Dagblad van 30 mei 2009

Door Richard Mooyman

Een ruime meerderheid van de rechters bij de rechtbank Haarlem is vrouw. Voor de burger maakt dit geen verschil, stellen de rechters Jacqueline Dubois, Jitta Miedema en Els van Mierlo. Hun vonnissen zijn niet milder of strenger dan die van mannelijke collega's, zeggen ze.

Strafrechter Van Mierlo is soms wel jaloers op de donkere stem van een mannelijke collega. "Dat komt toch 'rechterlijker' over." Nee, de rechtbank is volgens de drie zeker geen 'kippenhok'. Maar met 61 procent vrouwelijke rechters is Haarlem wel een vrouwenbolwerk geworden. De rechtbank voert geen speciaal beleid; er solliciteren eenvoudigweg meer vrouwen.

Bij de koffieautomaat gaat het vaker over kinderen of een leuk adresje om schoenen te kopen dan over voetbal. Dat soort 'gebep' en 'geteut bij de toiletten' vinden ze gezellig. Maar als ze de toga aantrekken, dan zijn ze functionaris: rechter (m/v).

Ze trekken hun toga graag aan. Jitta Miedema: Ik vind het een fijn ding. Het maakt de verhoudingen duidelijk." Els van Mierlo: "Ik vind die toga wel iets moois hebben. In één keer ben je in de arena en moet je het regelen. Mij geeft het rust." Jacqueline Dubois: "Het scheelt 's ochtends ook tijd voor de kledingkast bij de vraag wat je aan moet." Maar ze loopt niet in spijkerbroek of op gymschoenen door de rechtbank, dat vindt ze er raar uitzien.

Op bepaalde afdelingen zijn mannen wel erg schaars. Onder de kantonrechters in Haarlem is er slechts één man op een tiental vrouwen. "Wij vinden dit ook wel een beetje erg vrouwelijk worden", zegt Dubois, zelf kantonrechter. Volgens haar is het grotendeels toeval, maar ze sluit niet uit dat deze functie bovengemiddeld veel vrouwen trekt. Het is maar een theorie, stelt ze voorzichtig. "Er wordt een praktische aanpak vereist. In korte tijd moet je veel zaken wegwerken. Op de zitting snel de kern eruit halen, de beslissing nemen en motiveren, om dan aan de volgende zaak te beginnen."

Vergaderen gaat met veel vrouwen een stuk sneller en efficiënter, menen twee van de drie. Dubois: "Het gaat kort en zakelijk. Vrouwen zijn direct en to the point." Van Mierlo is daar niet zo van overtuigd. Datzelfde kan volgens haar over mannen worden gezegd.

De drie antwoorden meestal als rechters: genuanceerd. Er is bijna altijd wel een mits of een maar. Alle drie hebben ze ooit de overstap gemaakt van de advocatuur naar de rechterlijke macht. Niet een typisch vrouwelijke eigenschap, zeggen ze, maar het ligt hen beter om zaken goed af te wegen. Zij waren minder gelukkig om als advocaat alleen maar één kant te belichten. De drie zoeken liever naar evenwicht, redelijkheid. En ze houden ervan om knopen door te hakken.

Rechter vinden ze een mooi beroep. Jacqueline Dubois werd zestien jaar terug rechter. “Het ligt mij veel beter om in het midden te zitten. Ik kan me niet zo goed vastbijten in standpunten.” En wat ook een belangrijke rol speelde: “Je kunt als rechter ook goed parttime werken en het werk combineren met je gezin.” Terwijl er bij de rechtbank goed in deeltijd kan worden gewerkt, moeten er bij advocatenkantoren vaak juist heel veel uren worden gedraaid. “Er zat veel commerciële druk achter om cliënten binnen te halen”, zegt Dubois, die er genoeg van had om vaak ’s avonds en in het weekend door te werken.

Jitta Miedema, teamvoorzitter bestuurs- en vreemdelingenzaken, had vroeger een drukke praktijk als sociaal advocaat. Dertien jaar geleden werd zij rechter. “Ik werd erg moe van mensen die voor driehonderd procent gelijk hebben en willen dat je ze als advocaat gaat vertegenwoordigen. Ik zit liever in een middenpositie. Beslissingen nemen.” In de advocatuur moet je volgens haar meer een vechtersbaas zijn, meent ze.

Van Mierlo was ook altijd al op zoek naar ‘een redelijke oplossing, in plaats van het onderste uit de kan te halen voor één van de partijen’. Zij werd vijf jaar geleden strafrechter.

Een ander verschil is het salaris. Dat is bij de rechterlijke macht doorgaans lager dan bij een advocatenkantoor. “Misschien vinden vrouwen het minder belangrijk om veel te verdienen”, oppert Miedema. “Daar staat tegenover dat je het werk beter kunt combineren met je gezin.”

Dat het beroep van rechter saai en muf zou zijn, is volgens de dames beslist niet het geval. Van Mierlo: “Het is prachtig werk. Ik vind het ontzettend leuk om een zitting te doen. Het contact met de verdachte, de verschillende standpunten. Het is een arena waar je overzicht moet houden. Iedereen moet voldoende zijn verhaal kunnen houden.” Zij voelt zich een soort dompteur.

Bestuursrechter Miedema ziet zichzelf meer als regisseur. Volgens haar worden er tegenwoordig andere eisen gesteld aan rechters dan vroeger. “Er worden meer communicatieve vaardigheden gevraagd. Je moet veel contact maken, niet ijszig zitten en alleen maar zeggen: ‘repliek’ en ‘dupliek’. Dat is niet meer van deze tijd.” Vonnissen moeten goed worden uitgelegd, ook om de burger te overtuigen.

Misschien hebben vrouwen meer communicatieve vaardigheden, klinkt het heel voorzichtig. “We worden ook geacht om te kijken of we problemen echt kunnen oplossen. Dat zit misschien meer in het vrouwelijke patroon. Maar ook de mannelijke collega’s doen dat goed”, haast Miedema zich eraan toe te voegen.

Het aantal mannelijke sollicitanten neemt weer toe, mogelijk door de economische crisis. De drie vrouwen vinden het beslist geen bezwaar om wat meer mannelijke collega’s te hebben. En dan gaat het echt niet alleen om die zware stem.